

VĚZNICE V EVROPĚ: DOMÁCÍ PRÁVNÍ NOVINKY

LISTOPAD/ 2022

*Pro odborníky z praxe v celé Evropě může být náročné sledovat vnitrostátní judikaturu, legislativu a vývoj výkonné moci v oblasti vězeňství. V tomto zpravodaji **Evropské sítě pro vězeňské spory, si její členové a partneři z celé Evropy** dávají za cíl informovat právníky a organizace občanské společnosti z celé Evropy o nejdůležitějším právním vývoji v oblasti vězeňství. Doufáme, že vám tento zpravodaj umožní lépe porozumět evropským trendům a využít je ve vaší právní praxi. Zpravodaj se zabývá **14 členskými státy Evropské unie a také Ruskem, Moldavskem, Ukrajinou a Gruzii**.*

Uvítáme vaši zpětnou vazbu ohledně toho, jak pro vás tento zpravodaj udělat co nejužitečnějším.

PŘEHLED PRÁVNÍCH NOVINEK VE VĚZEŇSTVÍ

DUBEN–ČERVENEC 2022

RADA EVROPY ■ Ruský parlament přijal zákon umožňující ruským orgánům nevykonávat rozsudky ESLP, které nabyly právní moci po 15. březnu 2022.

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY ■ V **Belgii** evidujeme neobvyklý případ, kdy vězeň, který byl nezákonně vyslechnut bez přítomnosti svého obhájce, dostal jako odškodnění jahodový koláč. Tento případ ilustruje nedostatky stávajícího opravného prostředku pro vězně v zemi. V **Bulharsku** soud vypočítal náhradu nemajetkové újmy způsobené vězni, který byl zadržen v „nelidských a ponižujících“ podmínkách (přehlnutost, špatná hygiena, nedostatečné osvětlení, nedostatečná lékařská péče atd.) [na základě množství sociální pomoci poskytnuté osobám bez prostředků](#).

COVID-19 ■ V **Gruzii**, byl zaveden systém snižování trestů, který má vězňům kompenzovat omezení uložená ve věznicích během pandemie COVID-19. V **Maďarsku**, byly obnoveny návštěvy věznic, ale mohou se uskutečnit pouze s dodržением úplného fyzického oddělení. V **Portugalsku** soud [rozhodl, že dočasná opatření zavedená v souvislosti s pandemií COVID-19 se vztahují pouze na tresty odnětí svobody, a nikoli na tresty](#) domácího vězení.

PODMÍNKY ZADRŽENÍ ■ V **Maďarsku** soud neshledal žádné porušení základních práv v případě vězně, který byl 32krát převezen z jedné věznice do druhé ve špatných podmínkách (chybějící toaleta, pouta, chybějící bezpečnostní pás). V **Maďarsku** dále, soud rozhodl, že nutit nekuřáckého vězně čekat na dvoře společně s kouřícími vězni kvůli nedostatku adekvátního počtu vězeňských dozorců představuje porušení jeho práva na život a zdraví. **Ruské** ministerstvo spravedlnosti přijalo [nové nařízení, které zlepšuje standardy](#) vězeňských podmínek. V **Řecku** nové právní předpisy mění podmínky pro přemísťování vězňů do „zemědělských věznic“ s nízkou ostrahou (vězeňské tábory), a to jak zjednodušením podmínek pro předávání, tak zvýšením počtu trestných činů, které představují důvod pro

vyločení z tohoto opatření. V **Belgii** generální ředitel vězeňské správy oznámil uzavření jednoho ze dvou stávajících „přechodových domů“ (malých věznic) v zemi poté, co byla odstavena soukromá společnost, která je měla provozovat. V **Belgii** dále ministr spravedlnosti oznámil nadcházející otevření vazebních zařízení pro výkon krátkých trestů odnětí svobody.

VZDĚLÁVÁNÍ ■ V **Gruzii** umožňuje nové memorandum mezi ministerstvem spravedlnosti a ministerstvem školství vězňům studovat na univerzitách prostřednictvím e-learningového systému. Ministerstvo spravedlnosti **Portugalska** nedávno prohlásilo, že do konce roku 2022 plánuje [poskytnout kurzy vzdělávání a odborné přípravy 35 % vězeňské populace.](#)

POTRAVINY ■ Rakouský soud [stanovil pravidla pro poskytování jídla zadrženým.](#) Na **Ukrajně** byl nedávno přijat zákon o postupu, který je třeba dodržet v případě nuceného krmení.

SVOBODA PROJEVU ■ Německý Spolkový ústavní soud rozhodl, že vězeňská správa porušila svobodu projevu vězně tím, že odmítla žádost novináře o rozhovor.

ZDRAVÍ ■ V **Bulharsku**, vnitrostátní soudy ve dvou samostatných případech přiznaly odškodnění [vězni, který se ve vězení](#) nakazil tuberkulózou, a vězni, který pravidelně nedostával inzulin a [nebyl poslán na kontroly](#) do externích zdravotnických zařízení. **Ruský** ústavní soud rozhodl, že osoby zadržované ve vyšetřovací vazbě mají právo na okamžité odvolání proti zamítnutí žádostí o lékařské odborné vyšetření, aby se zjistilo, zda je jejich zdravotní stav slučitelný s jejich vazbou. V **Rusku** dále Nejvyšší soud zamítl žádost vězeňského zdravotnického zařízení, aby zastavilo výkon rozsudku, který požadoval, aby poskytl vězni zubní protézu poté, co byl vězeň převezen do jiného regionu. **Belgický** generální ředitel věznic oznámil distribuci hygienických vložek zdarma všem vězeňkyním. Věznice v **Portugalsku** uspořádala první [telekonzultaci s nemocniční jednotkou.](#) Ve **Španělsku** poprvé [soudy rozhodovaly v případě eutanazie ve věznicích.](#)

INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE ■ Ve **Španělsku** přijala vláda královský dekret, kterým se stanoví regulační rámec pro používání informačních technologií ve věznicích.

PRÁVNÍ OCHRANA A ZASTUPOVÁNÍ ■ **Bulharský** soud [zamítl odvolání Národního úřadu pro právní pomoc, který nesouhlasil s přiznáním odměny advokátovi, který zastupoval vězně.](#) Na **Ukrajně** umožnily legislativní změny zástupcům vězňů před Mezinárodním trestním soudem navštěvovat vězně a poskytovat právní poradenství. Nejvyšší soud **Ruska** rozšířil možnost vazebně stíhaných vězňů o vytvoření plné moci. V **Německu** Spolkový ústavní soud rozhodl, že ústavní právo vězně na účinnou právní ochranu bylo porušeno tím, že soud nevyřídil jeho žádost včas.

LGBTIQ ■ **Portugalské** generální ředitelství pro reintegraci a vězeňské služby přijalo [nová pravidla zaměřená na ochranu práv transgender osob ve věznicích.](#)

DOŽIVOTNÍ TRESTY ■ V **Polsku** chce ministerstvo spravedlnosti kromě jiných navrhovaných změn zavést doživotní trest odnětí svobody bez podmíněného propuštění za řadu trestných činů.

MONITOROVÁNÍ ■ Status maďarského národního preventivního mechanismu byl jeho protějšky snížen z důvodu jeho nedostatečné nezávislosti. V **Belgii** vydala vězeňská správa interní zprávu, v níž žádá ředitele věznic, aby systematicky hlásili závažné incidenty monitorovacím komisím. Ve **Francii** navštívil předseda advokátní komory v Toulouse místní věznici a zhodnotil, jak vláda před několika měsíci provedla předběžné opatření vydané soudem.

PREVENTIVNÍ VAZBA ■ **Polská** vláda oznámila řadu změn zákona o preventivních vazebních střediscích, kde jsou po výkonu trestu drženi lidé s duševními poruchami považovanými za nebezpečné.

VĚZEŇSKÉ PRÁVO ■ Ve **Francii** vstoupil v [platnost vězeňský zákoník, který obsahuje všechna právní ustanovení týkající se věznic.,](#)

VĚZEŇSKÝ PERSONÁL ■ Vězeňští důstojníci **rakouské** věznice zaslali oficiální dopis řediteli věznice, ve kterém tvrdí, že „ztratili kontrolu“ nad zařízením a zmiňují řadu vážných problémů s vedením.

STATISTIKA VĚZNIC ■ Litevská vláda [schválila výstavbu nové věznice](#), první od obnovení nezávislosti země, jejímž cílem je zvýšit osobní prostor na vězně. **Portugalský** ministr spravedlnosti [oznámil vytvoření prostoru pro 600 nových vězňů](#). V **Maďarsku** vzrostl počet osob zadržených v přípravném řízení mezi lety 2020 a 2021 o 25 %, podle nových statistik zveřejněných vládou. Údaje poskytnuté **moldavskou** vládou ukazují, že [více než polovina věznic zůstává přeplněná](#). V **Moldavsku** dále nařízení ministerstva spravedlnosti [zvýšilo oficiální kapacitu vězeňských zařízení, což vedlo ke snížení osobního prostoru na vězně](#). A konečně, v **Moldavsku**, úřady podle nedávných statistik v omezené míře využívají zákon o amnestii přijatý v roce 2021 mimo jiné ke snížení přeplněnosti věznic.

VĚZENÍ V DOBĚ VÁLKY ■ Podle zpráv z řady médií a nevládních organizací **ruská** soukromá vojenská společnost Wagner aktivně rekrutuje odsouzence z mnoha ruských nápravných kolonií, aby se účastnili jejich vojenských operací na Ukrajině. [Na Ukrajině nový zákon upravuje propouštění odsouzených a válečných zajatců pro budoucí výměny](#).

SOUKROMÝ A RODINNÝ ŽIVOT ■ Nejvyšší soud **Ruska** rozšířil seznam institucí, s nimiž může vězeň korespondovat v naprosté důvěrnosti. **Maďarský** nejvyšší soud rozhodl, že umístění vězně více než 200 km od jeho příbuzných neporušuje jeho práva. Řada změn **litevského** zákoníku o výkonu trestů zvyšuje počet návštěv a telefonátů, na které mají vězni nárok (reforma přináší také významné změny v oblasti práce, režimů zadržování a elektronického monitorování). **Rakouský** soud zamítl žádost vězně, který požádal o povolení ke koupi notebooku za peníze, které si vydělal ve vězení, a deklarovaný cíl tohoto nákupu ("vzdělání") považoval za "nekonkrétní". V **Německu**, Spolkový ústavní soud rozhodl, že vězeňská správa tím, že podrobila vězně namátkovým kontrolám moči pod dohledem, které se konaly za přítomnosti vězeňského personálu, porušila právo vězně na soukromí. **Polský** ústavní soud rozhodl, že zákon, který upírá rodinnému příslušníkovi zadržené osoby právo podat stížnost proti tomu, že státní zástupce odmítl umožnit zadržené osobě telefonický kontakt s rodinným příslušníkem, je ústavní. V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zaslané Soudnímu dvoru, Evropské unie se **italský** nejvyšší soud tázal, zda je předání matky, která žije s nezletilými dětmi, slučitelné s evropským právem v oblasti lidských práv. _

NÁBOŽENSTVÍ ■ **Rakouský** parlament přijal usnesení, kterým se [zvýšují finanční prostředky na pastorační péči a bohoslužby ve věznicích](#).

BEZPEČNOST ■ V **německém** Severním Porýní-Vestfálsku posiluje nový vězeňský zákon bezpečnostní cíle vězeňského systému (a umožňuje větší odchylky od zásady jednocelového systému). Ve **Španělsku** nový pokyn přijatý generálním sekretariátem vězeňské správy [uvádí seznam nových oblastí věznic, kde by měly být instalovány CCTV kamery, a specifikuje podmínky, za kterých lze získat přístup k záznamům](#).

ÚPRAVY TRESTŮ ■ V **Belgii** vstoupila v platnost reforma, která svěřuje pravomoc rozhodovat o úpravě trestu exekučním soudům pro všechny kategorie vězňů. V **Belgii** dále umožňuje nový [zákon předčasné propuštění vězňů šest měsíců před koncem jejich trestu](#). **Španělský** národní soud (Audiencia Nacional) rozhodl, že při zvažování udělení dočasné vězeňské dovolené vězňům odsouzeným za teroristické trestné činy převažují [pozitivní ukazatele dobrého chování a opětovného začlenění nad požadavkem výslovně požádat oběti o odpuštění](#). V **Itálii** tribunál rozhodl, že státní zaměstnanec odsouzený za přitěžující korupci, jehož spolupráce se soudcem byla uznána jako polehčující okolnost trestného činu, může bezprostředně po skončení soudního řízení požádat o přístup k jiným formám trestu než uvěznění, aniž by musel být podroben kontrole soudce (magistratura di sorveglianza). V **České republice** Ústavní soud připomněl, že žádná kategorie vězňů by neměla být vyloučena z možnosti podmíněčného propuštění, a upřesnil kritéria, podle nichž by se měly obecné soudy řídit při zvažování udělení druhé podmíněčné propuštění za stejný trest odnětí svobody.

MUČENÍ ■ V **Rusku** vstoupil v platnost nový zákon, který přeformuluje definici mučení v ruském trestním zákonodárství.

PŘEDÁNÍ ■ **Bulharský** soud rozhodl, že [rozhodnutí vězeňské správy o přemístění vězně mimo jiné kvůli jeho chování bylo svévolné a nezákonné](#). **Polský** Nejvyšší soud rozhodl, že [odsouzený polský státní příslušník s dvojitým občanstvím může být převezen do jiného státu k výkonu trestu odnětí svobody](#).

PRÁCE ■ **Rakouský** soud rozhodl, že vězeň, který nebyl schopen pracovat v důsledku disciplinárního postihu, nemůže obdržet odškodnění. Ve **Francii**, jsou nyní vězni pracující ve věznicích přijímáni na základě „vězeňské pracovní smlouvy“. V **Bulharsku**, Nejvyšší správní soud rozhodl, že [rozhodnutí ředitele věznice o pozastavení výkonu práce vězně by mělo podléhat soudnímu přezkumu](#).

PŘEČTĚTE SI CELÉ ČÍSLO NA NAŠICH WEBOVÝCH STRÁNKÁCH >>

Zvláštní poděkování patří našim [členům a přidruženým partnerům](#) za společnou přípravu tohoto zpravodaje!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paříž

Francie

contact@prisonlitigation.org

Tento zpravodaj je financován Evropskou unií, UNAIDS a fondem Roberta Carra. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska autorů a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie, Evropské komise, UNAIDS nebo Fondu Roberta Carra. Evropská unie, Evropská komise, UNAIDS ani Fond Roberta Carra za ně nemohou nést odpovědnost.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

